

Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет»

Юридичний факультет

Кафедра фундаментальних юридичних дисциплін

Схвалено та затверджено на засіданні науково-методичної ради факультету протокол №1 від 30.09.2021

ЗВЕРДЖУЮ:
декан юридичного факультету
Стелла Кельбя

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

вибіркова навчальна дисципліна

Освітньо-професійна програма

Спеціальність 081 «Право»

Галузь знань 08 «Право»

Рівень вищої освіти 2-й магістерський рівень вищої освіти

Факультет юридичний

Мова навчання українська

Розробник: К.ю.н., доц. Гудима Мирослава Мирославівна

Профайл викладача (-ів) - <http://www.bukuniver.edu.ua/fakulteti/yuridichnij-fakultet/kafedra-cziv%D1%96lno-pravovix-discipl%D1%96n>

Контактний тел. 0509699404

E-mail: myroslava.gudyma@gmail.com

Посилання на сторінку курсу на сайті дистанційного навчання університету

Консультації четвер з 10.00 до 16.00.

Види занять:	<i>Лекції, семінари, самостійна робота.</i>
Методи навчання:	<i>Під час навчання можуть бути запропоновані практичні вправи, задачі, ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести та інші інтерактивні методи навчання.</i>
Форми навчання:	<i>Очна серія лекцій, практичних занять (контактні години); дистанційна (онлайн-діяльність); змішана (контактні години + онлайн-діяльність)*.</i>
Матеріальне та технічне забезпечення дисципліни:	<i>Проведення занять очно передбачає: обладнані аудиторії (столи, стільці, мобільні пристрої, мультимедійні засоби, наявність та доступність мережі Інтернет). Проведення занять дистанційно, або у змішаній формі додатково передбачає: наявність ПК (ноутбуку) чи іншого мобільного пристрою, навушників, мікрофону, веб-камери; за потреби, встановлення спеціальних програм (сервери веб-конференцій: Zoom, Viber, Skype, e-mail).</i>
Доступ до дисципліни:	<i>Реєстрація студента на сайті дистанційного навчання ПВНЗ «Буковинський університет» відкриває доступ до всіх навчально-методичних матеріалів дисципліни. Під час дистанційного навчання або навчання у змішаній формі заняття проводяться згідно розкладу на платформах Zoom або Skype.</i>

**Контактні години – передбачають безпосередню взаємодію учасників навчального процесу між собою в аудиторії; онлайн-діяльність – передбачає опосередковану взаємодію учасників навчального процесу між собою та з контентом в аудиторії чи за її межами засобами онлайн-технологій.*

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Потреба у використанні психологічних знань у різноманітних ділянках, практики привела до розвитку прикладних галузей психологічної науки, пов'язаних з обслуговуванням таких сфер практичної діяльності, як юриспруденція, освіта, медицина, праця, управління. На стику психології і юриспруденції виникла юридична психологія, головне завдання якої - внести свій вклад у вирішення складних проблем зміцнення правової основи держави, посилення боротьби з правопорушеннями і злочинами.

Психологічні знання потрібні кожному юристу, адже дозволяють йому пізнати психічні особливості особистості, її властивості, які обумовлюють специфіку її поведінки, діяльності, спілкування і т.п. Знання психологічних закономірностей, застосування в юридичній діяльності психологічних методів і прийомів підвищує ефективність праці юриста, допомагає йому глибше розуміти мотиви вчинків людей, регулювати взаємовідносини з ними, виявити індивідуальність особистості.

За специфікою досліджуваних проблем і практичної спрямованості юридична психологія нерозривно пов'язана з юридичною наукою і практикою. Разом з тим юридична психологія є прикладною галуззю психології, так як базується на загальній і соціальній психології. У зв'язку з цим вивчення психології в юридичній діяльності студентами передбачає знання основних положень загальної і соціальної психології.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета вивчення дисципліни: ознайомлення з предметом, об'єктом, базовими категоріями, методологією юридичної психології, психологічними особливостями діяльності правознавця, правових взаємовідносин з людьми, поглибленого розуміння мотивів їх вчинків і поведінки, правового пізнання об'єктивної дійсності, оцінювання її та використання результатів в практичній юридичній діяльності.

Головною метою вивчення дисципліни «Психологія в юридичній діяльності» студентами є: засвоєння та реалізація системи теоретичних понять та положень стосовно юридичної психології; створення цілісної системи наукових уявлень щодо можливостей застосування знань з юридичної психології в майбутній професійній діяльності; визначення оптимального психологічного впливу на

особистість для створення належних умов для формування правової свідомості та поведінки; формування вмінь психологічного аналізу особливостей правової соціалізації особистості; раціональна організація та розроблення ефективних систем правової діяльності і праці юристів; забезпечення високого рівня правової культури, зміцнення правової основи держави, посилення боротьби з правопорушеннями і злочинами.

Завдання дисципліни «Психологія в юридичній діяльності»: За результатами проведення вивчення дисципліни «Психологія в юридичній діяльності» студенти мають: *засвоїти* об'єкт, предмет, систему основних положень та понять юридичної психології, головні напрямки та результати сучасних досліджень з юридичної психології; розширити уявлення про психологічні можливості досягнення ефективної професійної діяльності в сучасних умовах правових відносин; набуті вміння використовувати отримані в процесі засвоєння даного курсу знання у професійній діяльності майбутніх юристів; визначити психологічних закономірності стосунків та поведінки людей в умовах права; оволодіти психологічними методами формування правової свідомості, культури та поведінки особистості; заохочувати особистості до розвитку самоконтролю й самодисципліни за вимогами права.

3. Пререквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Психологія в юридичній діяльності» базується на знаннях та уміннях, отриманих студентами при вивченні таких навчальних дисциплін: «Етика», «Теорія держави і права», «Юридична деонтологія».

4. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання):

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні компетентності.

Інтегральна компетентність здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1 здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 2 здатність застосовувати набуті теоретичні знання у сфері психології в практичній юридичній діяльності;

ЗК 3 знання та розуміння теоретичних проблем у юридичній діяльності та розуміння майбутньої професійної діяльності у відповідній сфері;

ЗК 6 здобуття навичок використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 7 здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 3 цінування честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи, засвоєння механізмів захисту її прав та свобод;

ФК 7 здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів психології в юридичній діяльності;

ФК 12 здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;

ФК 21 розуміння природи правничої аргументації та здатність її застосовувати.

Отримуються наступні **програмні результати навчання:**

ПРН 2 здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері юридичної діяльності і демонструвати власне бачення шляхів їх розв'язання;

ПНР4 формувати власні обґрунтовані судження на основі аналізу психологічних проблем в юридичній діяльності;

ПНР8 використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного і всебічного встановлення певних обставин;

ПНР15 вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології;

ПНР21 застосовувати набуті знання в різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;

ПНР23 надавати консультації щодо можливих способів захиту прав та інтересів клієнта у різних правових ситуаціях

5. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Психологія в юридичній діяльності» є спеціальним начальним курсом. Викладається для студентів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» в обсязі 60 годин, з яких лекцій – 16 год., практичні заняття – 14 год., та самостійна робота – 30 год. Форма підсумкового контролю диференційований залік. Навчальний курс розрахований на студентів закладів вищої освіти. Він побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Планування навчальної діяльності

ВИДИ ЗАНЯТЬ (згідно розкладу)	ФОРМИ НАВЧАННЯ*	
	Контактні години	Онлайн діяльність
	Методи навчання	
<i>Лекційні заняття (попередня підготовка, подача нової інформації, тренування).</i>	Попереднє опитування; ознайомлення або повторення термінології; очна лекція; презентація нового матеріалу; пошук відповідей на питання; діалог з групою.	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою; лекція-дискусія, лекція з розбиранням конкретних ситуацій, в режимі відео конференції.
<i>Семінарські заняття (тренування, практична робота, оцінювання, рефлексія).</i>	Обговорення; дебати; питання-відповіді; групові виконання завдань; усне опитування; практичні ситуації; діалог, короткі усні / письмові відповіді на питання; тестування, задачі, доповіді.	Питання для самоперевірки; обговорення (он-лайн); виконання інтерактивних практичних вправ; он-лайн тестування, пошук відповідей на питання; індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проєкт, реферат тощо); усна відповідь, виконання практичного завдання, письмова робота.
<i>Самостійна робота (оцінювання, рефлексія, зворотній зв'язок).</i>	Групові та індивідуальні консультації, коментарі, запитання та відповіді під час заняття від викладача; тестування, наукові роботи (доповіді), реферати, письмові (усні) повідомлення.	Підготовка мультимедійних презентацій, відповіді на питання, що виносяться на самостійне опрацювання, тести для самоконтролю; опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем завдання.
<i>Підсумковий модульний контроль</i>	Письмове завдання, письмові відповіді на питання; тестування.	Письмове завдання, письмові відповіді на питання з фото, або відео фіксацією.

*Враховано рекомендації МОН щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-ovsita/2020/zmyshene%20navchannya/zmishanonavchannia-bookletspreads-2.pdf>

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			Кредитів	годин	Лекції	Практичні	Семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	16		14		60		Диф. залік

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
Л		П	лаб	інд	с.р.	
1	90	16	14			60
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1					
<i>Тема 1. Поняття юридичної психології</i>	12	2	2			5
<i>Тема 2. Загально-психологічні та соціально-психологічні основи в юридичній психології</i>	12	2	2			5
<i>Тема 3. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста</i>	12	2	2			5
Разом за ЗМ1	36	6	6			15
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2					
<i>Тема 4. Кримінальна психологія</i>	11	2	2			5
<i>Тема 5. Психологія слідчих дій</i>	11	2	2			5
<i>Тема 6. Психологія судової діяльності</i>	10	2	2			5
<i>Тема 7. Психологія прокурора й адвоката (захисника)</i>	11	2				5
<i>Тема 8. Пенітенціарна психологія</i>	11	2	2			5
Разом за ЗМ 2	54	10	8			45

<i>Усього годин за семестр</i>	90	16	14			60
--------------------------------	----	----	----	--	--	----

5.3. Тематика та зміст лекційних, семінарських занять, самостійної роботи студентів

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год
<p>Знати: поняття, предмет та систему юридичної психології</p> <p>Вміти: абстрактно мислити, аналізувати та встановлювати взаємозв'язки між науками, виявляти особливості юридичної психології як науки, що утворилася на етиці психології та юриспруденції, розуміти її прикладне значення для юридичної практики</p>	<p align="center">Тема «Поняття юридичної психології»</p> <p align="center">Лекція № 1. Поняття юридичної психології</p> <p align="center">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття юридичної психології. 2. Предмет юридичної психології. 3. Система методів юридичної психології. 4. Розвиток і становлення юридичної психології 	2
	<p align="center">Семінарське заняття № 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Юридична психологія: поняття, предмет та система. 2. Методологія юридичної психології. 3. Розвиток і становлення юридичної психології 	2
	<p align="center">Самостійна робота № 1.</p> <p><u>Теми рефератів, доповідей і повідомлень:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Значення вивчення юридичної психології для майбутнього юриста.</i> 2. <i>Різноманітність підходів до визначення предмета юридичної психології.</i> 3. <i>Розділи і напрями сучасної юридичної психології.</i> 4. <i>Стан юридичної психології в Україні.</i> 5. <i>Специфіка юридичної психології.</i> 6. <i>Характеристика сучасної юридичної психології.</i> 7. <i>Цілі та завдання вивчення юридичної психології.</i> 8. <i>Основні історичні етапи становлення юридичної психології.</i> 9. <i>Сучасна юридична психологія та її зміст.</i> 10. <i>Історія юридичної психології в Україні.</i> 11. <i>Методологія юридичної психології та її принципи.</i> 12. <i>Місце юридичної психології в системі наук.</i> 13. <i>Галузі сучасної психологічної науки та юридична психологія.</i> 14. <i>Проблеми й основні розділи юридичної психології.</i> 15. <i>Роль юридичної психології в оптимізації професійної діяльності юриста.</i> 	5
<p>Знати: загально-психологічні та соціально-психологічні основи юридичної психології</p> <p>Вміти: Розуміти психічні процеси та виявляти психічні властивості особи з метою їх врахування в</p>	<p align="center">Тема «Загально-психологічні та соціально-психологічні основи в юридичній психології»</p> <p align="center">Лекція № 2. Загально-психологічні та соціально-психологічні основи в юридичній психології</p> <p align="center">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про психіку і свідомість в юридичній психології. 2. Психічні процеси та її зв'язок з юридичною діяльністю. 3. Психічні властивості людини і урахування їх в діяльності юриста. 4. Характеристика психічних станів особистості та їх вплив на ефективність вирішення професійних завдань юристом. 5. Правова соціалізація. 6. Психологічні умови дієвості правових норм. 	2
	<p align="center">Семінарське заняття № 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про психіку і свідомість в юридичній психології. 	2

<p>практичній юридичній діяльності; виявляти психологічні умови дієвості правових норм.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Психічні процеси та її зв'язок з юридичною діяльністю. 3. Психічні властивості людини і урахування їх в діяльності юриста. 4. Характеристика психічних станів особистості та їх вплив на ефективність вирішення професійних завдань юристом. 5. Правова соціалізація. 6. Психологічні умови дієвості правових норм. 	
<p>Знати: основні психологічні аспекти професійної юридичної діяльності</p> <p>Вміти: Застосовувати психологічні прийоми професійного спілкування юристів, аналізувати правові конфлікти та обирати оптимальні шляхи їх вирішення.</p>	<p style="text-align: center;">Самостійна робота № 2.</p> <p><u>Теми рефератів, доповідей, повідомлень:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Поняття про особистість і нормування її поведінки в психології.</i> 2. <i>Правова психологія.</i> 3. <i>Соціально-регулятивна сутність права.</i> 4. <i>Свідомість, відповідальність і правосвідомість.</i> 5. <i>Правова соціалізація і десоціалізація.</i> 6. <i>Соціально-психологічні аспекти ефективної правотворчості.</i> 7. <i>Цивільне право як фактор формування психології громадянського суспільства.</i> 8. <i>Психологічні аспекти підприємництва в сучасному суспільстві.</i> 9. <i>Психолого-правові передумови успішного підприємництва.</i> 10. <i>Соціальні еталони та стереотипи як стабілізуючі фактори психіки.</i> 11. <i>Стреси в нашому житті та їх значення.</i> 12. <i>Негативні психічні стани, їх попередження і подолання.</i> 13. <i>Акцентовані властивості особистості та схильність до протиправних дій.</i> 14. <i>Регулятивне значення емоцій і волі в самотворенні особистості.</i> 15. <i>Значення волі в правоохоронній діяльності.</i> 	5
	<p style="text-align: center;">Тема «Психологічні аспекти професійної діяльності юриста»</p> <p>Лекція № 3. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста</p> <p style="text-align: center;">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття психологічних чинників у діяльності юриста. 2. Психологічні прийоми професійного спілкування юристів з громадянами. 3. Конфлікти в юридичній діяльності і способи їх вирішення. 	2
	<p style="text-align: center;">Семінарське заняття № 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічних чинників у діяльності юриста. 2. Психологічні прийоми професійного спілкування юристів з громадянами. 3. Конфлікти в юридичній діяльності і способи їх вирішення. 	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота № 3.</p> <p><u>Теми рефератів, доповідей, повідомлень:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Вплив індивідуально-психологічних особливостей особистості юриста на ефективність професійної діяльності.</i> 2. <i>Темперамент і його значення для успіху в професійній діяльності юриста.</i> 3. <i>Характер і його роль у професійній діяльності юриста.</i> 4. <i>Індивідуальний стиль діяльності та професійна придатність.</i> 5. <i>Соціально-психологічні основи юридичної діяльності.</i> 6. <i>Особливості юридичної діяльності як «критичної професії».</i> 7. <i>Психологічна характеристика праці юриста. Короткі юридичні професіограми.</i> 8. <i>Розслідування в професійній діяльності юриста.</i> 	5

	<p>9. Організаційно-управлінська підструктура професійної діяльності юриста.</p> <p>10. Психологічні чинники здійснення засвідчувальної діяльності.</p>	
<p>Знати: поняття та основні засади кримінальної психології як розділу юридичної психології</p> <p>Вміти: аналізувати типи злочинної поведінки та виявляти їх вплив на кваліфікацію злочину та заходи їх перевиховання</p>	<p>Тема «Кримінальна психологія»</p> <p>Лекція № 4. Кримінальна психологія План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття кримінальної психології. 2. Поняття особистості злочинця, типологія злочинців. 3. Класифікація злочинних типів. 4. Соціально-демографічна характеристика особистості злочинця. 5. Психологія неповнолітніх злочинців 	2
	<p>Семінарське заняття № 4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінальна психологія: поняття, предмет, особливості генезу як елементу системи юридичної психології 2. Поняття особистості злочинця, типологія злочинців. 3. Класифікація злочинних типів. 4. Соціально-демографічна характеристика особистості злочинця. 5. Психологія неповнолітніх злочинців 	2
	<p>Самостійна робота № 4. <u>Теми рефератів, доповідей і повідомлень:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія підозрюваного, злочинця. 2. Біосоціальні фактори в детермінації злочинної поведінки. 3. Різновиди злочинів та їх характеристика. 4. Психологічні особливості окремих категорій злочинців. 5. Психологія неповнолітніх злочинців і потерпілих. 6. Психологія злочинних груп і організованої злочинності. 7. Психологія організованої злочинності. 8. Психологічний аналіз злочинної діяльності. 9. Психологічна структура злочинця. 10. Злочинна поведінка та механізми її формування. 11. Змінені стани свідомості та їх вплив на злочинність. 12. Судово-психологічна експертиза в кримінальному процесі. 13. Біологізаторські концепції особистості злочинця. 14. Соціологізаторські концепції особистості злочинця. 15. Причини злочинності неповнолітніх. 	3
<p>Знати: психологічні особливості діяльності слідчого</p> <p>Вміти: виявляти психологічні нюанси діяльності слідчого в цілому та окремих слідчих дій, та використовувати отримані знання в практичному ракурсі задля ефективного здійснення майбутньої професійної діяльності</p>	<p>Тема «Психологія слідчих дій»</p> <p>Лекція № 5. Психологія слідчих дій План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види слідчої діяльності: пізнавальна діяльність, конструктивна діяльність, комунікативна діяльність, посвідчувальна діяльність. 2. Психологічні особливості особи слідчого. 3. Психологія обвинуваченого. 4. Психологія потерпілого і свідка. 5. Психологія пред'явлення для впізнання. 6. Психологія обшуку. 	2
	<p>Семінарське заняття № 5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна характеристика слідчої діяльності. 2. Особа слідчого: психологічні нюанси. Психологічні складнощі слідчої діяльності. 3. Психологія обвинуваченого. 4. Психологія потерпілого і свідка. 5. Психологія пред'явлення для впізнання. 	2

	6. Психологія обшуку.	
	<p align="center">Самостійна робота № 5.</p> <p><u>Теми рефератів, доповідей і повідомлень:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професіограма слідчого. 2. Загальні соціально-психологічні умови ведення допиту. 3. Психологічні проблеми слідчої діяльності. 4. Метод психологічного впливу, переконання, навіювання, які використовуються в слідчій діяльності. 5. Психологічні методика встановлення контакту з опитуваним. 6. Професійні та особистісні якості слідчого. 7. Психологічна характеристика інформаційно-комунікативних слідчих дій. 8. Типи особистості слідчого. 9. Огляд місця події як першочергова слідча дія. 10. Психологічна сутність пред'явлення для впізнання. 	3
<p>Знати: психологічні особливості судового процесу та розуміти психологію судді</p> <p>Вміти: здійснювати аналіз психологічних особливостей процесуальних дій в суді та виявляти їх вплив на ефективність виконання</p>	<p align="center">Тема «Психологія судової діяльності»</p> <p align="center">Лекція № 6. Психологія судової діяльності</p> <p align="center">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія судді. 2. Психологічні особливості судового процесу. 3. Психологія ухвалення рішення судом. 4. Психологія особи підсудного. 5. Психологічні основи судового допиту. 6. Перехресний допит. 7. Психологічні основи очної ставки у суді 	2
	<p align="center">Семінарське заняття № 6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія судді та психологічні аспекти суддівської діяльності. 2. Судовий процес: психологічні особливості. 3. Психологія ухвалення рішення судом. 4. Психологія особи підсудного. 5. Психологічні основи судового допиту. Перехресний допит. Психологічні основи очної ставки у суді 	2
	<p align="center">Самостійна робота № 6.</p> <p><u>Теми рефератів, доповідей і повідомлень:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Встановлення і підтримка психологічного контакту в спілкуванні суб'єктів юридичної діяльності. 2. Загальні соціально-психологічні умови ведення допиту. 3. Специфіка спілкування в умовах судового процесу. 4. Значення спілкування в професійній діяльності юриста. 5. Психологічні засади адвокатської діяльності. 6. Психолого-педагогічні засади профілактичної діяльності. 7. Психологія судової діяльності. 8. Психологічні особливості діяльності прокурора в суді 9. Промова прокурора в суді. 	3
<p>Знати: особливості психологічних особливостей прокурорської та адвокатської діяльності</p> <p>Вміти: Використовувати</p>	<p align="center">Тема «Психологія прокурора й адвоката (захисника)»</p> <p align="center">Лекція № 7. Психологія прокурора й адвоката (захисника)</p> <p align="center">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія прокурорської діяльності. 2. Психологічні особливості діяльності адвоката (захисника). 3. Психологічні аспекти відносин адвоката (захисника) і прокурора в суді. 4. Судова етика в діяльності прокурора й адвоката (захисника). 	2
	Семінарське заняття № 7.	

<p>набуті знання щодо психологічних засад прокурорської та адвокатської діяльності для покращення якості виконання їх професійних обов'язків</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія прокурора та психологічні особливості прокурорської діяльності. 2. Психологія адвоката та психологічні особливості діяльності адвоката (захисника). 3. Психологічні аспекти відносин адвоката (захисника) і прокурора в суді. 4. Судова етика в діяльності прокурора й адвоката (захисника). 	
<p>Знати: поняття, предмет та методологію пенітенціарної психології</p> <p>Вміти: аналізувати методи впливу на особу засудженого в установах з виконання покарання, виявляти ефективність їх застосування до конкретних особистостей, виявляти ефективні засоби ресоціалізації засуджених</p>	<p align="center">Самостійна робота № 7.</p> <p><i>Складіть макет обвинувальної промови прокурора та захисної промови адвоката в суді, враховуючи набуті знання щодо їх психологічних особливостей.</i></p>	3
	<p align="center">Тема «Пенітенціарна психологія»</p> <p align="center">Лекція № 8. Пенітенціарна психологія</p> <p align="center">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність пенітенціарної психології. 2. Методи впливу на особу засудженого в установах з виконання покарання. 3. Колективи засуджених та їх психологічна характеристика. 4. Вплив соціальної ізоляції на особу. 5. Психологія тюремного побуту. 6. Психологічні основи ресоціалізації засуджених. 	2
	<p align="center">Семінарське заняття № 8.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, предмет та методологія пенітенціарної психології. 2. Методи впливу на особу засудженого в установах з виконання покарання. 3. Характеристика колективів засуджених та їх психологічний вплив на засуджених. 4. Вплив соціальної ізоляції на особу. 5. Психологія тюремного побуту. 6. Психологічні основи ресоціалізації засуджених 	2
	<p align="center">Самостійна робота № 8.</p> <p><u>Теми рефератів, доповідей і повідомлень:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна типологія засуджених. 2. Специфічні емоційні стани, притаманні ув'язненим. 3. Акцентовані та психопатизовані особи серед засуджених. 4. Динаміка особистості в умовах позбавлення свободи. 5. Соціальна та психологічна адаптація в місцях позбавлення свободи. 6. Психологічні методи корекції та ресоціалізації особистості засуджених. 7. Структура мікросередовища засуджених. 8. Кримінальна субкультура 	3
Всього		60

6. Система контролю та оцінювання

Політика оцінювання

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відміно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECES.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни **Шкала оцінювання: національна та ЄКТС**

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECES	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	добре	добре
74-81	C		
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	незадовільно
1-34	F		

Перескладання будь якого з видів оцінювання та контролю відбувається з дозволу викладача, який забезпечує дисципліну, згідно Положення про організацію освітнього процесу в ПВНЗ «Буковинський університет» (http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/docs/polozhennya_pro_osvitnii_proces.pdf) та Додатку 1 до Положення про організацію освітнього процесу в ПВНЗ «Буковинський університет» (http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/normatyvni_documents/dodatok_1_do%20polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osvitnoho_protsesu.pdf).

Розподіл балів з навчальної дисципліни, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
10	20	20	10	10	10	10	10	100

Політика академічної доброчесності

Студент повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» (<http://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/docs/polozhennia-pro-zabezpechennia-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>). Він повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими

освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.

7. Рекомендована література

Основна література:

1. Бедь В. В. Юридична психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і переробл. – К.: МАУП, 2004. – 436 с.
2. Гусарев С. Д. Юридична деонтологія. Основи юридичної діяльності: навч. посіб. / С. Д. Гусарев, О. Д. Тихомиров. - 4-те вид., стер. - К.: Знання, 2010. - 495 с
3. Коновалова В.О., Шепітько В.Ю. Юридична психологія: Підр. для студ. Юрид. спец. вищ. навч. закладів. – К.: Концерн «Видавничий дім «ІнЮре», 2005. – 424 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Юридична психологія: навчальний посібник / Л. Орбан-Лембрик, В. Кошинець. – Чернівці : Книги-XXI, 2007. – 447 с.
5. Юридична психологія : підручник / Д. О. Александров [та ін.] ; заг. ред. Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсеєв. – К. : КНТ, 2007. – 359 с.
6. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями: навч. посіб. / Д. О. Александров [та ін.] ; заг. ред. Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсеєва ; Київський національний ун-т внутрішніх справ. – Вид. 3-є, доопр. та доп. – К. : КНТ, 2008. – 152 с.

Додаткова література:

1. Авдеев В. В. Психологические основы повышения эффективности деятельности работников ОВД в экстремальных условиях. / В. В. Авдеев. - М., 1998. – 213 с.
2. Андросюк В. Г. Професійна психологія в органах внутрішніх справ. Загальна частина: Курс лекцій. / В. Г. Андросюк. – К.: УАВС, 2005. – 540 с.
3. Андросюк В.Г. Обережно: ситуація екстримальна / В. Г. Андросюк. // Науковий вісник НАВСУ. – 1996. №2. – С. 23–31.
4. Анікіна Н. В. Психологічна експертиза в слідчій практиці. / Н. В. Анікіна – К., 1993. – 167 с.
5. Антонян Ю. М. Жестокость в нашей жизни. / Ю. М. Антонян - М. : ИНФРА-М, 1995. –319 с.
6. Антонян Ю. М. Преступное поведение лиц с психическими аномалиями. / Ю. М. Антонян – М., 1998. – 378 с.
7. Антонян Ю. М. Психология убийства. / Ю. М. Антонян - Издательство: М.: Юрист, 1997. – 304 с.
8. Антонян Ю. М. Криминальная патопсихология ... монография / Ю. М. Антонян, В.В. Гульдман. – Москва : Наука, 1991. – 248 с.
9. Антонян, Ю. М. Психология преступника и расследования преступлений / Ю. М. Антонян, М. И. Еникеев, В. Е. Эминов. – М.: Юристъ, 1996. – 336 с.
10. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянська Е.В. Юридическая психология: Учебник. – Х.:Изд-во Нац.універ.внутр.дел, 2011. – 640 с.
11. Бараненко Б. І. Психологія оперативно-розшукової діяльності : навчальний посібник / Б. І. Бараненко. – К. : ЦУЛ, 2007. – 272 с.
12. Баронін А. С. Психологічний профіль вбивць: посіб. з кримінальної психол-ї та кримін-ки / А. С. Баронін. – К.: Вид. Паливода А. В., 2001. – 176 с.

13. Башкатов И. П. Психология групп несовершеннолетних правонарушителей : (Социально-психологические особенности) / И. П. Башкатов. – М. : Прометей, 1993. – 256 с.
14. Битянова М. Р. Социальная психология / М. Р. Битянова. – М. : Междунар. пед. академия, 1994. – С. 72–73.
15. Бурлачук В. Ф. Введение в проективную психологию / В. Ф. Бурлачук. – К. : Ника-Центр, 1997. – С. 9–13.
16. Васильев В. Л. Психологическая культура прокурорско-следственной деятельности: Учебное пособие. / В. Л. Васильев. – СПб., 1998. – 378 с.
17. Ващенко І. В. Конфлікти у діяльності працівників органів внутрішніх справ і шляхи їх подолання (соціально-психологічний аспект) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. психол. наук : спец. 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи» / І. В. Ващенко. – Київ, 2003. – 18 с.
18. Волков Б. С. Мотивы преступления / Б. С. Волков. – Казань : Изд-во Казан. ун-та, 1982. – 152 с.
19. Гуров А. И. Профессиональная преступность: прошлое и современность. / А. И. Гуров М., Юридическая литература, 1990. – 442 с.
20. Дячок М. І. Ораторське мистецтво правника. / М. І. Дячок. – Хмельницький, 2000. – 213 с.
21. Жалинский А.З. Основы профессиональной деятельности юриста. / А. З. Жалинский. - Смоленск, 1995. – 376 с.
22. Зелинский А.Ф. Криминальная психология: Учеб. пособие для вузов. / А. Ф. Зеленский. – К., 1999. – 453 с.
23. Ильин Е. П. Психофизиология состояний человека. / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2005. – 412 с.
24. Иванов В. М. Юридична конфліктологія : навчальний посібник / В. М. Иванов. – К. : МАУП, 2004. – 224 с.
25. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения. / Е. А. Климов. – М.: Академия, 2002. – 304 с.
26. Комаров В. С. Психологические основы очной ставки. — Харьков, 1976. / В. С. Комаров – 78 с.
27. Костицкий М. В. Введение в юридическую психологию: методологические и теоретические проблемы / М. В. Костицкий. – К. : Вища школа, 1990. – 259 с.
28. Куфлієвський А. С. Соціально-психологічні детермінанти розвитку синдрому «вигорання» серед працівників пожежно-рятувальних підрозділів МНС України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.09 «Психологія діяльності в особливих умовах» / А. С. Куфлієвський – Харків, 2006. – 22 с.
29. Логачов М. Г. Психологічна підготовка особового складу спеціальних підрозділів ОВС до дій в екстремальних ситуаціях : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.06 «Юридична психологія» / М. Г. Логачов – Харків, 2001. – 16 с.
30. Лук А. Н. Эмоции и личность / А. Н. Лук. – М. : Знание, 1982. – С. 24–25.
31. Малкина-Пых И. Г. Экстремальные ситуации : [справочник практического психолога]. / И. Г. Малкина-Пых. – М. : ЭКСМО, 2005. – 959 с.
32. Медведєв В. В. Кримінальна психологія: Підручник / В. В. Медведєв. - К.: Атака, 2004. – 368 с.
33. Медведєв В. С. Вітчизняна юридична психологія: віхи становлення / В. С. Медведєв // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. Щорічний бюлетень Київського інституту внутрішніх справ. – 2002. – № 7. – С. 138–140.
34. Медведєв В. С. Психологія професійної деформації співробітників ОВС : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. психол. наук : спец. 19.00.09 «Психологія діяльності в особливих умовах» / В. С. Медведєв – Київ, 1999. – 35 с.
35. Моїсєєв Є. М., Джула О. М. Проблеми кримінальної віктимології. / Є. М. Моїсєєв, О. М. Джула – К., 1998. – 371 с
36. Морозов О. М. Психологія особистості: оперативна аудіовізуальна діагностика: Навч. посіб. / О. М. Морозов. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. – 328 с.

37. Ниренберг Дж. Читать человека как книгу : сокр. пер. с англ. / Дж. Ниренберг, Г. Калерою. – М. : Экономика, 1990. – 455 с.
38. Ніколаєнко С. І., Ніколаєнко С. О. Юридична психологія : навчально-методичний посібник щодо самостійного вивчення дисципліни / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України» – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 145 с.
39. Пиз А. Язык жестов : увлекат. пособие для деловых людей: [Пер. с англ.] / А. Пиз. - Воронеж : Модэк, 1992. – 218 с.
40. Прыгунов П. Я. Психологическое обеспечение специальных операций: ролевое поведение. Учебное пособие. / П. Я. Прыгунов – К.: Изд-во Европейского университета (финансы, информ. системы, менеджм. и бизнес), 2000. – 303 с.
41. Психологія судового розгляду кримінальних справ : монографія / М. Костицький, В. Марчак, О. Черновський, А. Федіна. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2010. – 399 с.
42. Ратинов А. Р. Правовая психология и преступное поведение. Теория ... Монография / Г. Х. Ефремова, А. Р. Ратинов. – Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1988. – 256 с.
43. Ратинов А. Р., Ефимова Н. И. Психология допроса обвиняемого. / А. Р. Ратинов, Н. И. Ефимова. – Москва ... институт проблем укрепления законности и правопорядка, 1988. – 114 с.
44. Ратінов А. Р. Судова психологія для слідчих / А. Р. Ратінов. – М. : Высш. шк. МООП СССР., 1967. – 290 с.
45. Робоча книга пенітенціарного психолога / За заг. ред. В. М. Синьова, В. С. Медведєва. – К., 2000. – 224 с.
46. Самоукина Н. В. Психология и педагогика профессиональной деятельности. / Н. В. Самоукина. – М., 1999. – 421 с.
47. Словник термінів з юридичної психології / За ред. Я. Ю. Кондратьєва. – К., 1997.
48. Собчик Л. Н. Психология индивидуальности. Теория и практика психодиагностики. / Л. Н. Собчик. – СПб. : Речь, 2003. – 624 с.
49. Столяренко А. М. Психологические приемы в работе юриста. / А. М. Столяренко. – М., 2000. – 345 с.
50. Судова психологія : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / М. В. Костицький [та ін.] ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 2013. – 495 с.
51. Суліцький В.В. Психологічні аспекти підготовки засуджених до життя на волі / В. В. Суцільний // Теорія та досвід застосування тренінгових технологій у практичній психології: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – К.: КІВС, 2003. – С. 230-236.
52. Сухов А. Н. Социально-психологические явления в среде осужденных. / А. Н. Сухов. – Рязань, 1991. – 328 с.
53. Фролова О. Г. Злочинність і система кримінальних покарань. / О. Г. Фролова. – К., 1997. – 417 с.
54. Хохряков Г. Ф. Парадоксы тюрьмы. Проблемы, дискуссии, предложения / Г. Ф. Хохряков – М.: Юрид. лит., 1991. – 224 с.
55. Чуфаровский Ю. В. Юридическая психология / Ю. В. Чуфаровский. – М. : Юристъ, 1995. – 256 с.
56. Шепітько В. Психологія судової діяльності: проблеми теорії та практики // Вісник Академії правових наук України. / В. Шепітько.– Харків, 2004. – № 3(38). – С. 161-168.
57. Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика. Системно-структурний аналіз: монографія / В. Ю. Шепітько ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Харків юридичний, 2007. – 431 с.
58. Щёкин Г. В. Как читать людей по их внешнему облику / Г. В. Щёкин. – 2-е изд. – К. : Украина, 1993. – 239 с.
59. Юридична психологія : альбом схем з коментарями: Навч. посібник / В. Г. Андросюк [и др.] ; ред. Я. Ю. Кондратьєв ; Національна академія внутрішніх справ України. – 2-е вид., доопрац. та доп. – К. : Видавничий дім "Ін Юре", 2000. – 112 с.

Інформаційні ресурси :

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року. URL:
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Офіційний портал Верховної Ради України [http:// rada.gov.ua/](http://rada.gov.ua/)
3. Сайт Союзу юристів України <http://lawyersunion.org.ua/>
4. Сайт Всеукраїнської громадської організації «Асоціація правників України» <http://uba.ua/>
5. Сайт Національної асоціації адвокатів України <http://unba.org.ua/>
6. Сайт Вищої кваліфікаційної комісії суддів України <http://vkksu.gov.ua/>